

Aktualizace Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje pro období 2016-2026 s výhledem do roku 2035

Úvodní a analytická část

říjen 2023

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	3
IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	4
1 ÚVODNÍ ČÁST	5
1.1 Účel aktualizace Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje	5
1.2 Působnost a doba platnosti Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje	5
1.3 Struktura dokumentu, postup zpracování, schvalovací proces	6
1.4 Souhrn Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje 2016-2026	7
1.4.1 Konzultační proces	7
1.4.2 Zdroje dat	7
2 ANALYTICKÁ ČÁST	7
2.1 Identifikace Olomouckého kraje	8
2.1.1 Základní informace o Olomouckém kraji	11
2.2 Produkce odpadů na území Olomouckého kraje	12
2.2.1 Celková produkce odpadů	12
2.3 Vyhodnocení stávajícího POH Olomouckého kraje za období do roku 2021	18
2.4 Analýza nově stanovených předpisů a cílů POH ČR a Olomouckého kraje	22
2.5 Komentář a srovnání cílů stávajícího a aktualizovaného POH	23
2.5.1 Výhled produkce vybraných odpadů v Olomouckém kraji	25
2.6 Vytváření sítě zařízení k nakládání s odpady	27
2.7 Sumarizace analytické části	28
SEZNAM TABULEK	28
SEZNAM OBRÁZKŮ	28

SEZNAM ZKRATEK

Seznam zkratek	
Název/význam	Zkratka
Autorizovaná obalová společnost	AOS
Biologicky rozložitelný komunální odpad	BRKO
Biologicky rozložitelný odpad	BRO
Česká republika	ČR
Český statistický úřad	ČSÚ
Čistírna odpadních vod	ČOV
Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	EVVO
Evropská unie/Evropské společenství	EU/ES
Hrubý domácí produkt	HDP
Informační systém odpadového hospodářství	ISOH
Komunální odpad	KO
Krajská hygienická stanice Olomouckého kraje	KHS OK
Krajský úřad	KÚ
Mechanicko-biologická úprava	MBÚ
Mezinárodní organizace pro standardizaci	ISO
Ministerstvo životního prostředí	MŽP
Nebezpečný odpad	NO
Nejlepší dostupné technologie z hlediska životního prostředí	BAT
Obec s rozšířenou působností	ORP
Objemný odpad	OO
Odpadní elektronická a elektrická zařízení	OEEZ
Odpadové hospodářství	OH
Olomoucký kraj	OK
Operační program Životní prostředí	OPŽP
Plán odpadového hospodářství	POH
Plán odpadového hospodářství České republiky	POH ČR
Plán odpadového hospodářství Olomouckého kraje	POH OK
Polychlorované bifenylly	PCB
Překládací stanice	PS
Sběrný dvůr	SD
Směsný komunální odpad	SKO
Státní fond životního prostředí České republiky	SFŽP ČR
Tuhá alternativní paliva	TAP
Zařízení pro energetické využití odpadů	ZEVO
Životní prostředí	ŽP

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Zadavatel studie	
Název společnosti	Olomoucký kraj
Sídlo společnosti	Jeremenkova 1191/40a, 779 00 Olomouc
Zástupce	Ing. Josef Suchánek, hejtman Olomouckého kraje
IČ	606 09 460
DIČ	CZ 606 09 460
Kontaktní osoba	Ing. Petr Březina
Email	p.brezina@olkraj.cz
Telefon	585 508 647

Zhotovitel studie	
Název společnosti	VŠB – Technická univerzita Ostrava Centrum energetických a environmentálních technologií (CEET) Výzkumné energetické centrum (VEC)
Sídlo společnosti	17. listopadu 2172/15, 708 00 Ostrava – Poruba
Zástupce	Doc. Dr. Ing. Tadeáš Ochodek, ředitel VEC
IČ	619 89 100
DIČ	CZ 619 89 100
Zpracoval (kontaktní osoba)	Ing. Radim Kovařík, Ph.D., projektový specialista
Email	radim.kovarik@vsb.cz
Telefon	+420 736 627 838
Spolupracoval	Ing. Silvie Purmenská, projektový specialista
Email	s.purmenska@vsb.cz
Telefon	+420 734 676 884

1 ÚVODNÍ ČÁST

Strategie Olomouckého kraje v oblasti odpadového a oběhového hospodářství pro období 2016-2026 je promítnuta ve stávajícím schváleném dokumentu „Plán odpadového hospodářství Olomouckého kraje na období 2016–2025“ (dále jen „Plán odpadového hospodářství OK“ nebo „POH OK“) zpracovaný společností FITE a.s., v červnu 2015, který byl schválen Zastupitelstvem Olomouckého kraje dne 18. 12. 2015.

Sledování plnění POH Olomouckého kraje je zajištěna formou ročního zpracování Vyhodnocení Plnění Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje.

Tento dokument uvedené vyhodnocování nenahrazuje. Závěry a data vyhodnocení POH OK za rok 2021 tvoří jeden z důležitých podkladů, především analytické části.

1.1 Účel aktualizace Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje

Předmětem tohoto dokumentu je aktualizace stávajícího POH OK za období 2016-2026 s výhledem do roku 2035, ve kterém jsou promítnuty změny, které nastaly v souvislosti se změnami plánu odpadového hospodářství České republiky (v souvislosti se změnami odpadové legislativy Evropské unie).

V roce 2020 došlo k přijetí nového zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností a novely zákona č. 477/2001 Sb., o obalech, které se zásadně promítají do fungování odpadového a obalového hospodářství v České republice a Olomouckém kraji. V dalším období bude přijat nový zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, který má taktéž vliv na směřování odpadového hospodářství ve specifické oblasti nakládání s vybranými plastovými výrobky.

POH ČR představuje dlouhodobou vizi a koncepci odpadového hospodářství v České republice s výhledem do roku 2035. POH ČR stanovuje priority, strategické a další cíle v oblasti odpadového a oběhového hospodářství pro ČR, a navrhuje vhodná opatření k jejich dosažení.

Určujícím dokumentem pro vypracování aktualizace POH OK je aktualizovaný POH ČR (vypracovaný a schválený Ministerstvem životního prostředí, leden 2022) jehož závazná část včetně jejich změn je závazným podkladem pro zpracování POH OK. Povinnost aktualizovat POH ukládá § 101 odst. 2 zákona č. 541/2020 Sb. o odpadech.

1.2 Působnost a doba platnosti Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje

Stávající POH OK byl zpracován na základě dnes již zrušeného zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Aktualizace POH OK se řídí novým zákonem o odpadech č. 541/2020 Sb. (dále jen „zákon o odpadech“) a vztahuje se na nakládání se všemi odpady s výjimkou odpadů vyjmenovaných v § 2 odst. 1 a odst. 2 tohoto zákona.

POH OK musí být v souladu se závaznou částí aktualizovaného Plánu odpadového hospodářství ČR s výhledem do roku 2035, který byl schválen vládou ČR 11. května 2022.

Plán odpadového hospodářství OK stanovuje v souladu s principy udržitelného rozvoje a oběhového hospodářství cíle, zásady a opatření pro nakládání s odpady na území Olomouckého kraje. Účelem POH OK a jeho aktualizace je stanovit optimální způsob dosažení souladu s požadavky právních předpisů ČR a EU v oblasti odpadového hospodářství na území kraje.

Plán odpadového hospodářství kraje není jen plánem kraje, ale všech subjektů odpadového hospodářství působících na území (dokonce i mimo území) Olomouckého kraje.

Aktualizovaný POH OK je zpracován na dobu minimálně do zpracování nového POH ČR a následně POH OK. **Vzhledem k platnosti POH ČR do konce roku 2024, je nejzazší termín pro vypracování nového POH OK do 18 měsíců ode dne vydání závazné části POH ČR, tedy 30. červen 2026.**

1.3 Struktura dokumentu, postup zpracování, schvalovací proces

Struktura a obsah POH Olomouckého kraje vychází z požadavků POH ČR, který vychází z požadavků § 97, 98 a 99 zákona o odpadech, v návaznosti na příslušné související právními předpisy ČR, platné směrnice a nařízení EU a také metodická doporučení Evropské komise (dále jen „EK“). POH ČR (resp. POH OK) se skládá z následujících částí:

I. Úvodní část

Poskytuje základní informace o působnosti, struktuře a obsahu POH Olomouckého kraje.

II. Analytická část (Souhrnné vyhodnocení stavu odpadového hospodářství)

Popisuje stávající stav a vývoj odpadového hospodářství Olomouckého kraje z hlediska produkce a způsobů nakládání s odpady. Uvádí přehled o technickoorganizačním řešení odpadového hospodářství včetně popisu sítě zařízení pro nakládání s odpady. Součástí podkladů je vymezení problémových oblastí odpadového hospodářství Olomouckého kraje, a to na základě především údajů z vyhodnocení plnění POH Olomouckého kraje.

III. Závazná část

Stanovuje základní principy pro nakládání s odpady s důrazem na dodržování hierarchie odpadového hospodářství. Stanoví cíle, zásady a opatření pro předcházení vzniku odpadů a pro vybrané skupiny odpadů, které mají zásadní význam pro odpadové hospodářství z hlediska své produkce nebo vlastností. Stanovuje soustavu indikátorů k hodnocení plnění cílů POH Olomouckého kraje na základě indikátorů POH ČR.

IV. Směrná část

Uvádí přehled nástrojů pro plnění stanovených cílů. Dále se zabývá systémem řízení změn v odpadovém hospodářství.

1.4 Souhrn Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje 2016-2026

1.4.1 Konzultační proces

Zpracovatelem aktualizace POH OK je VŠB-Technická univerzita Ostrava, Centrum environmentálních a energetických studií, Výzkumné energetické centrum, které byla realizace zakázky Olomouckým krajem přidělena na základě výběrového řízení.

Aktualizovaný POH OK byl konzultován a koordinován se zadavatelem POH OK a dotčenými subjekty.

Aktualizace POH OK podléhá zjišťovacímu řízení k Oznámení koncepce (SEA): „Aktualizace Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje pro období 2016-2026 s výhledem do roku 2035“.

1.4.2 Zdroje dat

Při zpracování aktualizace POH OK byla použita data z evidence o produkci a způsobech nakládání s odpady za roky 2005-2021 vedené ORP a zasílané na Krajský úřad Olomouckého kraje. Dále byly použity údaje zasílané provozovateli zařízení pro nakládání s odpady provozovanými na území Olomouckého kraje a celorepubliková databáze o produkci a nakládání s odpady za roky 2016-2021 podle zákona o odpadech, spravovaná společností CENIA. Taktéž byly použity údaje ze zpracovaných Vyhodnocení plnění POH Olomouckého kraje, která byla zpracována v předchozích letech.

2 ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část aktualizace POH OK vychází především z vyhodnocení POH kraje, které je zpracováváno na základě stávajícího schváleného POH kraje. Zde je možné sledovat vývoj produkce odpadů v kraji.

Analytická část předloží také analýzu nebo porovnání stávajících a nově stanovených zásadních cílů POH i v kontextu plnění stávajícího plnění POH.

Jsou aktualizovány také základní údaje o Olomouckém kraji.

Plnohodnotná nová analýza odpadového hospodářství OK bude součástí až kompletně nového POH OK, který bude zpracován po vydání nového POH ČR.

2.1 Identifikace Olomouckého kraje

Olomoucký kraj geograficky zahrnuje sever a severozápad Moravy a západ Českého Slezska. Na východě sousedí s Moravskoslezským krajem, na jihovýchodě se Zlínským krajem, na jihozápadě s Jihomoravským krajem a na západě s Pardubickým krajem, na severu pak hraničí s polským vojvodstvím Dolnoslezským a Opolským.

Olomoucký kraj se rozkládá ve střední části Moravy a zasahuje i do její severní části. Z hlediska územně-správního tvoří spolu se Zlínským krajem region soudržnosti Střední Morava (NUTS 2). Člení se na pět okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk). Od 1. 1. 2005 došlo k územnímu rozšíření Olomouckého kraje o tři obce z kraje Moravskoslezského. Na území Olomouckého kraje bylo stanoveno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Olomoucký kraj na severu hraničí s Polskou republikou, na východě sousedí s Moravskoslezským krajem, na jihu se Zlínským a Jihomoravským krajem a na západě s krajem Pardubickým.

Geograficky je kraj členěn na severní hornatou část s pohořím Jeseníky s nejvyšší horou Praděd (1 491 m n. m.). Jižní část kraje je tvořena rovinatou Hanou. Územím kraje protéká řeka Morava, na jejíž hladině u Kojetína v okrese Přerov je nejnižší položený bod kraje (190 m n. m.). Olomoucký kraj nabízí velké množství přírodních zajímavostí. Turisty je hojně navštěvovaná Chráněná krajinná oblast Jeseníky s nejrozsáhlejší moravským rašeliništěm Rejvíz, s pětáctýřicetimetrovým Vysokým vodopádem, vodní nádrží a elektrárnou Dlouhé Stráně na vrcholu kopce a dalšími přírodními scenériemi. Zajímavé jsou i lužní lesy v Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví s mnohými ohroženými druhy rostlin i živočichů. V Olomouckém kraji leží i řada jeskyní – Javoříčské, Mladečské a Zbrašovské aragonitové jeskyně.

K 31. 12. 2021 dosáhla celková výměra kraje 5 271,55 km² (tj. 6,7 % z celkové rozlohy ČR), přičemž rok od roku klesá podíl orné půdy (38,5 %) a zvyšuje se podíl nezemědělské půdy (47,5 %).

Obyvatelé Olomouckého kraje žili ve 402 obcích, z nichž má 31 obcí přiznaný statut města. V těchto městech bydlelo 56,1 % obyvatel. Krajským městem je statutární město Olomouc, které k 31. 12. 2021 mělo 99 496 obyvatel. Většina obyvatel kraje je zásobena vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu (95,6 %) a bydlí v domech napojených na veřejnou kanalizaci (86,3 % obyvatel). Hodnoty měrných emisí hlavních znečišťujících látek do ovzduší nedosahují průměrných hodnot za ČR, životní prostředí můžeme tedy hodnotit jako méně poškozené. Horské a podhorské oblasti mají vynikající kvalitu ovzduší a jsou významným zdrojem pitné vody.

K 31. 12. 2021 měl Olomoucký kraj celkem 622 930 obyvatel. Počtem obyvatel na 1 km² (118,2) je kraj blízko průměrné hustotě zalidnění za celou ČR (133,3 osob na km²). V rámci kraje jsou samozřejmě rozdíly, nejmenší hustotu obyvatel má okres Jeseník (51,1 osob na

km²) a Šumperk (90,2 osob na km²). V roce 2021 se v kraji narodilo méně dětí, než kolik osob zemřelo (6 394 živě narozených dětí a 8 562 zemřelých). Kraj má nízký podíl dětí ve věku 0–14 let (15,8 % z celkového počtu obyvatel k 31. 12. 2021) a roste podíl obyvatel starších 65 let (21,5 %), čímž se zvyšuje průměrný věk obyvatel (43,3 let k 31. 12. 2021).

Český statistický úřad již řadu let provádí výběrové šetření pracovních sil zjišťováním údajů v domácnostech respondentů. Podle tohoto šetření měl v roce 2021 Olomoucký kraj 304,8 tis. ekonomicky aktivních obyvatel starších 15 let, z nichž bylo 296,8 tis. obyvatel zaměstnaných a 8,0 tis. nezaměstnaných. Právě kvůli odlišné metodice zjišťování činila obecná míra nezaměstnanosti (ILO) 2,6 % a byla nižší než podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2021, který podle evidence Ministerstva práce a sociálních věcí dosáhl 3,4 %.

V kraji v roce 2021 dosáhla celková hodnota výdajů na dávky státní sociální podpory 2 553 mil. Kč (5,7 % z celkové částky čerpané z účtů státní sociální podpory pro celou ČR). V prosinci roku 2021 pobíralo důchod 175 678 příjemců, z toho bylo 147 774 příjemců starobních důchodů s průměrnou výší důchodu 15 017 Kč (sólo). V Olomouckém kraji bylo v roce 2021 nemocensky pojištěno 235 683 osob a bylo vyplaceno 2 607,5 mil. Kč na dávky nemocenského pojištění. Nově bylo nahlášeno 145 638 případů pracovní neschopnosti. V roce 2021 se o nemocné v Olomouckém kraji staralo v 9 nemocnicích, 10 odborných léčebných ústavech a dalších zdravotnických zařízeních 3 287 lékařů a 7 825 zdravotnických pracovníků. Péče o nemocné na nejvyšší úrovni je zabezpečována především ve Fakultní nemocnici v Olomouci, která je vybavena nejnovější léčebnou technikou i širokou vědeckou a výukovou základnou. Péči o zdraví obyvatelstva se věnují i v řadě lázeňských zařízení rozmístěných po celém kraji, známé jsou lázně v Jeseníku, Velkých Losínách, Teplicích nad Bečvou, Slatinicích, Skalce a další.

Síť školských zařízení tvoří 388 mateřských škol, 298 základních škol, 19 gymnázií, 74 oborů odborného vzdělání na středních školách, 8 vyšších odborných škol a 1 konzervatoř. Centrem vzdělání je druhá nejstarší univerzita v České republice – Univerzita Palackého v Olomouci. Na její přírodovědecké, pedagogické, lékařské, filozofické, právnické, teologické fakultě, fakultě tělesné kultury a fakultě zdravotnických věd se vzdělává 22 tisíc studentů.

Z ekonomického hlediska je Olomoucký kraj oblastí průmyslovou s rozvinutými službami. Ekonomika hanáckých okresů je více stabilní a dostatečně rozmanitá, okres Jeseník a severní část okresu Šumperk však bohužel díky své poloze, dopravní dostupnosti i narušením sociálního a hospodářského života po druhé světové válce (vysídlení německého obyvatelstva) patří k ekonomicky slabším regionům. Na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice se Olomoucký kraj podílel v roce 2021 pouze 4,7 %, v přepočtu na 1 obyvatele dosahoval jen 79,4 % republikového průměru. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v podnicích, které mají sídlo v kraji, dosáhla podle předběžných údajů 34 586 Kč (přepočtené počty, 2021).

Jižní a centrální část kraje patří mezi oblasti s nejúrodnější půdou. Průměrné výnosy pěstovaných plodin – ječmene jarního, pšenice ozimé i technické cukrovky dosahují v celé ČR nejvyšších hodnot.

V Olomouckém kraji působí řada tradičních průmyslových podniků. Na zemědělskou výrobu navazuje množství potravinářských podniků, z dalších odvětví průmyslu je rozvinutá výroba strojů a zařízení, průmysl optiky a elektrických zařízení, výroba kovodělných a dopravních prostředků a zařízení a mnoho dalších. V roce 2021 v Olomouckém kraji sídlilo 143 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci. V těchto podnicích pracovalo 44 168

zaměstnanců s průměrnou hrubou měsíční mzdou 35 060 Kč. Tržby těchto podniků z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy dosáhly 144 508 mil. Kč.

V roce 2021 mělo v Olomouckém kraji sídlo 22 stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci, v nichž pracovalo 2 719 zaměstnanců s průměrnou hrubou měsíční mzdou 36 854 Kč. Hodnota výkonů těchto podniků ze základní stavební výroby dosáhla 6 363 mil. Kč. V roce 2021 byla zahájena stavba 1 690 nových bytů a byla dokončena výstavba 1 916 bytů. Stavební úřady evidovaly během roku 2021 celkem 4 756 vydaných stavebních povolení.

Ve statistickém registru ekonomických subjektů bylo koncem roku 2021 zaregistrováno 147 212 podniků, organizací a podnikatelů. Největší část tvořili soukromí podnikatelé zapsaní dle živnostenského zákona (72,8 %) a obchodní společnosti (12,4 %).

Dopravní dostupnost kraje zajišťuje 621 km železničních tratí a 3 600 km silnic, z nichž je 140 km dálnic. Olomouc a nedaleký Přerov jsou významnými železničními uzly, hustá železniční síť je vedena rovnoměrně celým územím kraje. Silniční síť je hustější v jižní rovinaté části kraje. V blízkosti Olomouce se nachází letiště pro malá dopravní letadla, které získalo statut mezinárodního letiště.

V regionu bylo spácháno 7 802 trestných činů, objasněno bylo 4 601 trestných činů. V roce 2021 došlo v Olomouckém kraji k 5 327 dopravním nehodám, při nichž bylo usmrceno 41 osob a zraněno 1 182 osob, dále 6 osob zemřelo a 63 se zranilo u 900 požárů.

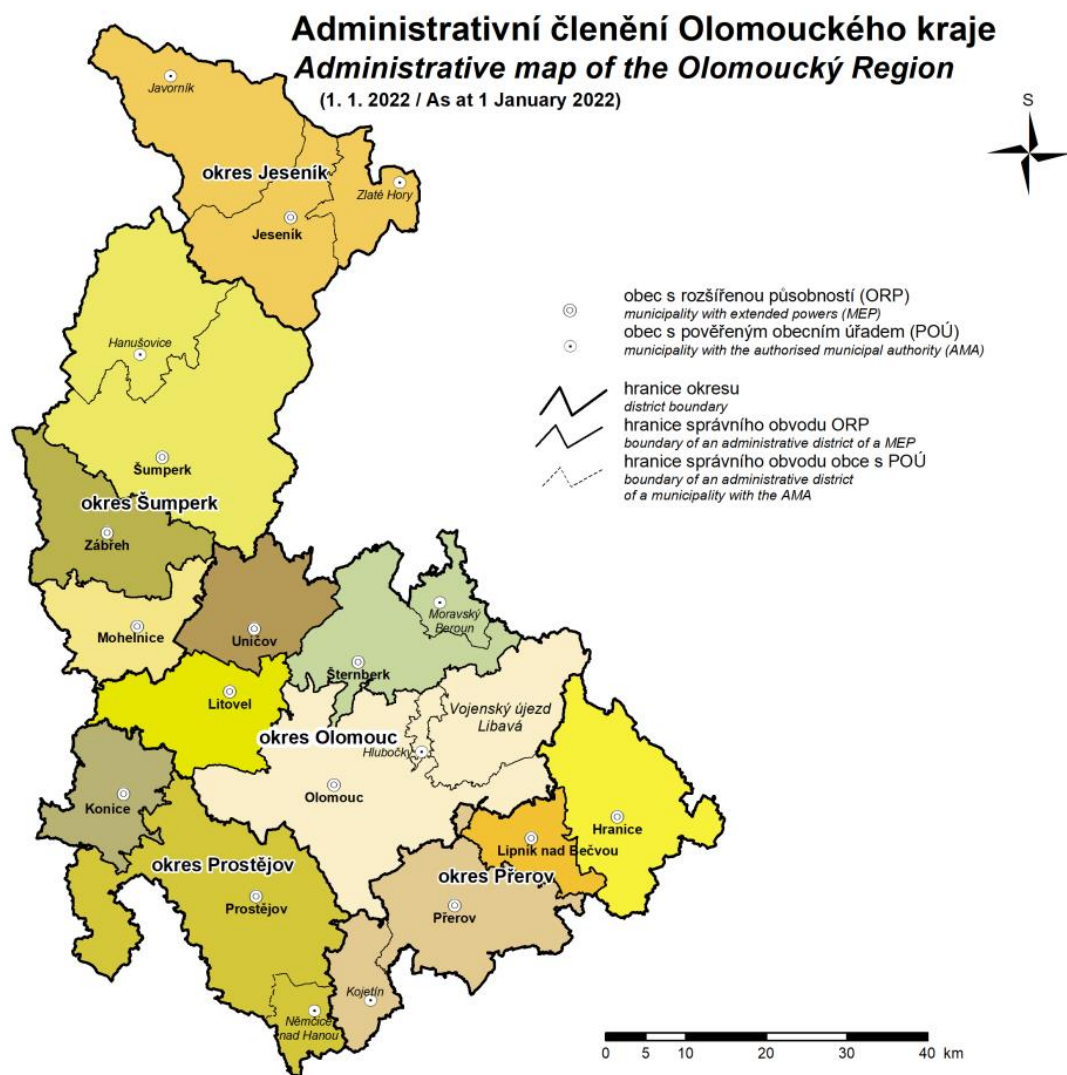
Olomoucký kraj patří mezi kraje nejméně vybavené ubytovacími zařízeními. V roce 2021 poskytovalo ubytovací služby v kraji 576 hromadných ubytovacích zařízení, rozmístěných především v turisticky navštěvovaných okresech Jeseník a Šumperk. Region nabízí řadu zařízení pro turistické využití. Kromě přírodních krás je zde řada historických památek – hradů Bouzov, Helfštýn, Šternberk, zámků – Úsov, Tovačov, Velké Losiny, Jánský Vrch, Náměšť na Hané, desítky muzeí a galerií. Navštěvované je především krajské město Olomouc s druhou největší městskou památkovou rezervací, kde je chráněn rozsáhlý soubor historických, architektonicky a umělecky významných objektů na zachovalém půdorysu středověkého města. Nejvýznamnější památkou v Olomouci je barokní Sloup Nejsvětější Trojice na centrálním náměstí, který byl v roce 2000 zapsán do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Olomouc se dále pyšní řadou církevních staveb, v rozlehlých parcích se pořádají výstavy květin a rostlin s názvem Flora Olomouc. V blízkosti Olomouce leží známé poutní místo s bazilikou Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku a nedaleko odtud zoologická zahrada. O zachování lidových zvyků na Hané se starají desítky národopisných a tanečních souborů, pořádají se folklorní přehlídky a festivaly v Náměšti na Hané, v Prostějově, v Kojetíně a dalších místech regionu. V Olomouckém kraji je i řada příležitostí ke sportování. Bylo již vyznačeno přes 2 700 km cyklistických tras, k vodním sportům je možno využít řadu moderních bazénů a přírodních koupališť. V Prostějově a v Přerově jsou známá tenisová střediska. Mnohé návštěvníky přilákají i závodní speciály na trati Ecce Homo u Šternberka, diváci mohou sledovat fotbalová i hokejová utkání na vybavených hřištích a zimních stadionech rozmístěných po celém regionu. Pro zimní sporty je upravena řada sjezdovek a lyžařských stop v Jeseníkách v nejznámějších areálech Červenohorské sedlo, Petříkov, Ostružná, Ramzová a mnoha dalších.

Olomoucký kraj je regionem s bohatou historií, s pestrou a malebnou přírodou, s množstvím kulturních, sportovních i rekreačních příležitostí. Ekonomika regionu je zaměřena na tradiční zemědělství, zpracovatelský průmysl a služby. Předpokladem pro další rozvoj regionu je strategicky výhodná poloha, dopravní dostupnost, rozvinutá infrastruktura, dostatek kvalifikovaných pracovních sil i vstup zahraničních investorů. Díky realizacím dlouhodobých

strategických plánů se ekonomická situace v Olomouckém kraji postupně zlepšuje a vzestupná tendence má pokračovat i v následujících letech.

Zdroj: Statistická ročenka Olomouckého kraje-2022, Český statistický úřad, 2023

2.1.1 Základní informace o Olomouckém kraji

zdroj: www.czso.cz

Obrázek 1 – Administrativní členění Olomouckého kraje

Základní identifikační údaje Olomouckého kraje	
Sídlo	Olomouc
Zeměpisné souřadnice	49°43' s. š., 17°6' v. d.
Hejtman	Ing. Josef Suchánek
Rozloha	5 271,54 km ² (2020)
Počet obyvatel	631 802 (k 1. 1. 2023)
Hustota zalidnění	119,9 obyvatel/km ²
Nejvyšší bod	Praděd (1 491 m n. m.)
Počet správních obvodů obcí s rozšířenou působností	13
Počet správních obvodů obcí s pověřeným úřadem	21
Počet obcí	402
Počet vojenských újezdů	1 (Libavá)

ISO 3166-2	CZ-71
CZ-NUTS	CZ071
RZ	M

Tabulka 1 – Základní identifikační údaje Olomouckého kraje

2.2 Produkce odpadů na území Olomouckého kraje

2.2.1 Celková produkce odpadů

Jak vyplývá z aktualizovaného POH České republiky pro období 2015-2024 s výhledem do roku 2035 je v současnosti v odpadovém hospodářství stěžejním trendem snaha o přechod na oběhové hospodářství, kdy dochází k uzavírání toků materiálů v dlouhotrvajících cyklech a důraz je kladen na prevenci vzniku odpadů, opětovné využití výrobků, recyklaci a přeměnu na energie namísto těžby nerostných surovin a ukládání odpadů na skládku.

Produkce odpadů na obyvatele v Olomouckém kraji mezi lety 2009 a 2019 vzrostla o 55,9 % na 3 447,0 kg/obyv., a to i přes meziroční 2018–2019 pokles o 10,9 %. K uvedenému vývoji produkce odpadů v tomto regionu přispívá převážně produkce ostatních odpadů na obyvatele, která se mezi lety 2009–2019 zvýšila o 60,7 % na 3 354,7 kg/obyv. Produkci ovlivňují především stavební a demoliční odpady (hlavně odpadní výkopová zemina a kamení obsahující i nebezpečné látky), a to zejména v závislosti na ekonomické situaci a množství velkých stavebních zakázek i sanačních a rekultivačních prací. Například zvýšení produkce v roce 2014 bylo zapříčiněno zejména několika významnými stavebními akcemi, konkrétně rekonstrukcí železniční infrastruktury a sanací areálu skládky odpadů Litovel-Nasobůrky. V roce 2015 pokračovala modernizace dopravní infrastruktury, což mělo na produkci odpadů značný vliv.

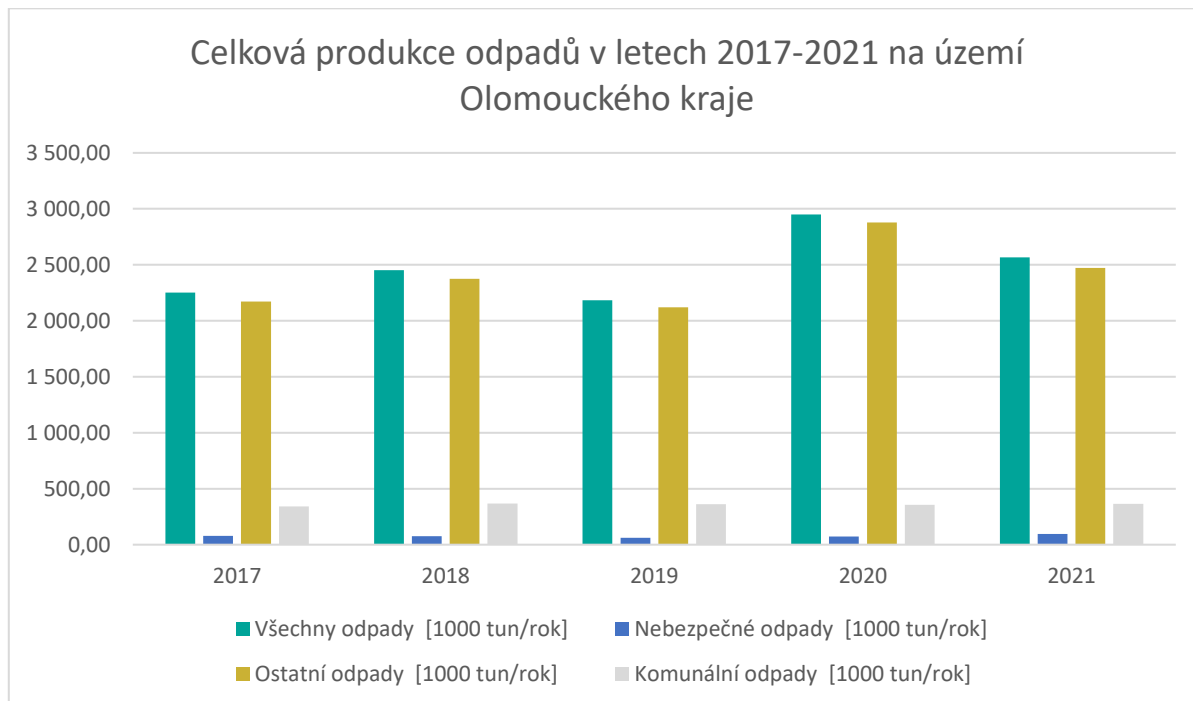
Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 klesla o 24,9 % na hodnotu 92,2 kg/obyv., tedy na nejnižší hodnotu v rámci ČR. Meziroční pohyb v produkci nebezpečných odpadů je spjat především s průběhem stavebních, resp. sanačních prací, při nichž je vyváženo velké množství znečištěné zeminy. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 poklesl z 5,6 % na 2,7 %. Produkce komunálních odpadů na obyvatele od roku 2009 i přes rozkolísaný vývoj narostla o 22,7 % na 575,3 kg/obyv. v roce 2019. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 15,6 % na 255,8 kg/obyv. a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období poklesl z 64,6 % na 44,5 %. Nárůst produkce směsného komunálního odpadu, a tím i komunálních odpadů, byl v roce 2014 důsledkem výše zmíněné sanace skládky Litovel-Nasobůrky, kdy se v evidenci odpadů projevilo významné množství odtěžovaného směsného komunálního odpadu.

V tabulkách a textu níže jsou uvedeny hodnoty a průměry za posledních 5 let, tj. roku 2017 až 2021.

Celková produkce odpadů v Olomouckém kraji v letech 2017-2021				
Rok	Všechny odpady [1000 tun/rok]	Nebezpečné odpady [1000 tun/rok]	Ostatní odpady [1000 tun/rok]	Komunální odpady [1000 tun/rok]
2017	2 252,86	79,85	2 173,01	342,99
2018	2 450,87	75,86	2 375,00	366,24

2019	2 182,48	60,67	2 121,81	362,69
2020	2 949,42	72,05	2 877,37	356,22
2021	2 567,77	95,63	2 472,15	365,12

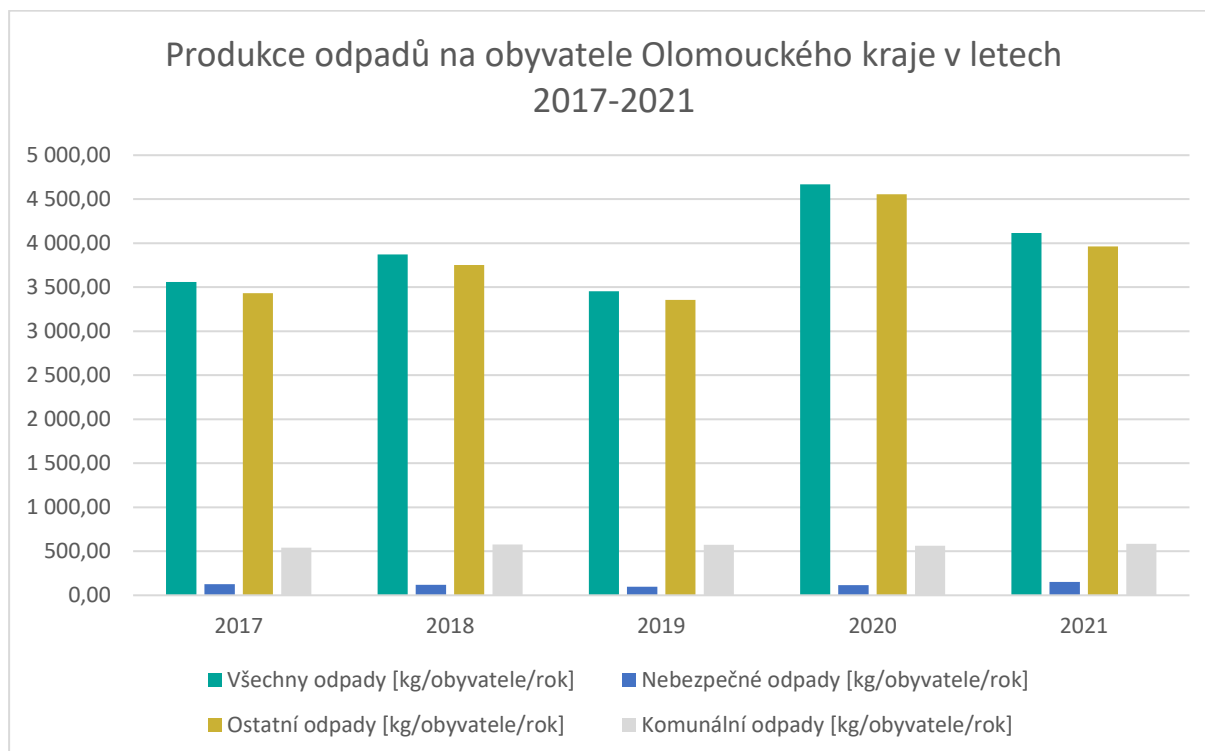
Tabulka 2 – Celková produkce odpadů v Olomouckém kraji v letech 2017-2021

Obrázek 2 – Celková produkce odpadů v letech 2017-2021 na území Olomouckého kraje

Produkce odpadů na obyvatele Olomouckého kraje v letech 2017-2021				
Rok	Všechny odpady [kg/obyvatele/rok]	Nebezpečné odpady [kg/obyvatele/rok]	Ostatní odpady [kg/obyvatele/rok]	Komunální odpady [kg/obyvatele/rok]
2017	3 558,27	126,11	3 432,16	541,73
2018	3 870,74	119,81	3 750,92	578,41
2019	3 452,52	95,98	3 356,54	573,74
2020	4 668,52	114,04	4 554,47	563,84
2021	4 117,09	153,32	3 963,77	585,43

Tabulka 3 – Produkce odpadů na obyvatele Olomouckého kraje v letech 2017-2021

Obrázek 3 – Produkce odpadů na obyvatele Olomouckého kraje v letech 2017-2021

Produkce komunálních odpadů v kraji je dlouhodobě stabilizovaná, mírně zvyšující tendence celkového množství odpadů je dána vyšším počtem obyvatel.

V současnosti zásadním nedořešeným problémem je nastartování systému využívání směsných komunálních odpadů. Na území Olomouckého kraje převládá skládkování jako převažující způsob nakládání se směsným komunálním odpadem. Vzhledem k chystanému zákazu ukládání směsných komunálních odpadů na skládky odpadů není současný systém nakládání se směsnými komunálními odpady ekonomicky ani environmentálně udržitelný. V této souvislosti řešil Olomoucký kraj již od roku 2010 na úrovni odborných diskuzí možnosti vývoje dalšího nakládání s komunálním odpadem na území Olomouckého kraje. Byla zahájena spolupráce obcí Olomouckého kraje o společném postupu v oblasti nakládání s odpady, zejm. s cílem nastavit společný směr k vytvoření integrovaného systému nakládání s odpady, který zahrnuje principy předcházení vzniku odpadů, podporu třídění a využívání odpadů včetně energetického využití zbytkového komunálního odpadu. Cílem této meziobecní spolupráce je umožnění společného řešení nakládání s odpady na území Olomouckého kraje, efektivně využívat dostupnou svozovou techniku a dostupná zařízení včetně systému sběrných nádob a společně naplňovat náročné požadavky platné legislativy s relativně menším úsilím. Výsledkem je nižší cena za sběr a svoz odpadů, efektivnější třídění využitelných složek, a tedy i vyšší odměny a celkové zvýšení komfortu pro občana i obec.

V roce 2015 pokračovaly práce na tvorbě koncepce integrovaného systému nakládání s komunálními odpady na území Olomouckého kraje. Po dlouhých přípravách byl zapsán dne 30. 6. 2015 Krajským soudem v Ostravě spolek obcí Olomouckého kraje nazvaný „Odpady Olomouckého kraje, z.s.“

Posláním spolku bylo vytvoření podmínek pro předcházení vzniku odpadu a zajištění efektivního nakládání s komunálním odpadem členů spolku (vlastníky tohoto odpadu jsou obce), v souladu s platnou legislativou České republiky.

Smyslem spolku byla společná koordinace jednotlivých kroků souvisejících s nakládáním s komunálním odpadem a jeho efektivním využitím. Jeho cílem bylo také vytvoření smysluplného logistického systému a hledání neefektivnějších možností na využití zbytkového směsného komunálního odpadu.

Spolek preferoval taková řešení, která jsou v souladu s hierarchií nakládání s odpady a budou environmentálně, ekonomicky a sociálně únosná.

Vybrané úkoly spolku bylo zajistit pro své členy odborné zázemí při řešení problematiky odpadového hospodářství (vzdělávání, osvěta, poradenství, výběrová řízení apod.), navazovat partnerství či uzavírat členství při spolupráci s jinými právníckými osobami (včetně regionů, popř. zahraničních partnerů) a získávat finanční prostředky na činnost i podporu spolku.

Jedním z cílů spolku bylo maximálně využít možnosti evropských dotací pro vytvoření systému 7 odpadových center na území Olomouckého kraje, která by umožňovala smysluplné a efektivní nakládání s komunálními odpady pro členy spolku ve smyslu dodržení hierarchie nakládání s odpady. Tato centra by měla být vybavena technologiemi pro třídění a úpravu využitelných složek směsného komunálního odpadu a moderním překladištěm k odvozu zbytkového komunálního odpadu k energetickému využití. Za účelem prověření možnosti dobudování center odpadového hospodářství v Olomouckém kraji byla v roce 2015 vypracována odborná studie – Systém center odpadového hospodářství v rámci Olomouckého kraje.

V roce 2016 byly zadány ke zpracování studie areálů odpadových center a projektové dokumentace navrhovaných odpadových center v Olomouckém kraji (Zábřeh, Medlov, Olomouc, Přerov, Lipník nad Bečvou). Zpracování bylo finančně podpořeno Olomouckým krajem. Současně v roce 2016 Spolek výrazně podpořil a sjednotil zpracování POH 20 členů obcí. Všechny POH byly zpracovány jedním zpracovatelem dle jednotné metodiky, a to přispěje k srovnatelnému vyhodnocení POH. V návaznosti na aktivity Spolku Odpady Olomouckého kraje a vypracování jednotlivých POH obcí byla zpracována odborná studie „Studie toků komunálních odpadů odpadovými centry, navýšení možností separace a využití jednotlivých složek odpadů“, jejíž výsledky tvoří další stupeň k pochopení možností řešení komunálního odpadového hospodářství Olomouckého kraje.

V roce 2017 byla dokončena „Studie proveditelnosti na realizaci zařízení k využívání zbytkových komunálních odpadů na území OK“ (zpracování legislativních právních vztahů a technologických možností a současně financování investice směřující k realizaci energetického využívání odpadů pocházející z území Olomouckého kraje). Na základě závěrů a doporučení studie bylo správní radou Spolku rozhodnuto o dalším postupu v projektu a zahájení realizace přípravných kroků k realizaci Projektu – příprava založení obchodní společnosti.

V roce 2018 byla k projednání Projektu spolku vytvořena pracovní skupina ze zástupců jednotlivých zastupitelských klubů Zastupitelstva Olomouckého kraje, Komise Rady OK pro ŽP, Sdružení místních samospráv OK a Svazu měst a obcí ČR. Dne 17. 9. 2018 – Zastupitelstvo Olomouckého kraje schválilo záměr na přípravu projektu spolku Odpady Olomouckého kraje, z.s., na využívání zbytkových směsných komunálních odpadů na území OK a rozhodlo o založení akciové společnosti Servisní společnost odpady Olomouckého kraje, a.s. Dne 29. 11. 2018 byla akciová společnost zapsána Krajským soudem v Ostravě do obchodního rejstříku.

V roce 2019 realizoval spolek intenzivní kampaň na obcích – semináře o postupu projektu Realizace zařízení na využívání zbytkových směsných komunálních odpadů v Olomouckém kraji. Semináře proběhly ve všech obcích ORP a 5 seminářů pro malé obce. Proběhla také informační kampaň pro všechny obce Olomouckého kraje, kdy bylo obcím zasláno přímo na jejich elektronické adresy 6 článků o odpadovém hospodářství a aktivitách Olomouckého kraje. Servisní společnost Olomouckého kraje – na základě intenzivní informační kampaně projednávala zastupitelstva možnost vstupu do společnosti. Do společnosti vstoupilo 7 obcí ORP, které podaly žádost o odkup akcií.

V roce 2020 a 2021 byly práce na tvorbě společné strategie obcí Olomouckého kraje značně ovlivněny epidemiologickou situací v ČR. Během roku 2020 se uskutečnilo pouze jedno jednání valné hromady Spolku Odpady Olomouckého kraje, z.s. Byl odsouhlasen postup odkupu akcií Servisní společnosti odpady Olomouckého kraje. Aktivita spolku byly velmi omezené a během roku se rozhodly některé obce vystoupit ze spolku. Během roku 2020 vstoupily do Servisní společnosti odpady Olomouckého kraje, a.s. další dvě obce ORP a několik menších obcí jako přímí akcionáři. Ustavující jednání valné hromady Servisní společnosti odpady Olomouckého kraje, a.s., při které proběhla volba vedoucích orgánů společnosti, proběhla dne 30. 6. 2021.

V roce 2022 a 2023 bylo ze strany akcionářů Servisní společnosti odpady Olomouckého kraje, a.s. rozhodnuto o pokračování projektu krajské odpadové infrastruktury, jehož cílem je vytvoření integrovaného systému svozu komunálních odpadů, sítě překladišť odpadů s využitím technologie centralizovaného *dotřídění směsného KO za účelem jeho materiálové recyklace nebo energetického využití*.

Celkově lze konstatovat, že i přes pozitivní trend separace a využívání složek KO je přetrvávající a převažující způsob nakládání s KO skládkování. Hodnoty sládkovaného komunálního odpadu jsou stále vysoké. Důvodem je především neexistence jiných zařízení k využívání SKO a velké množství skládek komunálního odpadu v OK, které jsou často situovány v blízkosti hranic se sousedními kraji a jsou proto logicky využívány také původci z těchto krajů (Zlínský kraj, Jihomoravský kraj). Současný odvoz a využívání SKO pro část SKO z Olomouckého kraje v modernizovaném zařízení k energetickému využití odpadů v Brně pokrývá jen částečně potřeby na management zbytkových komunálních odpadů v OK, a to pouze na omezenou dobu.

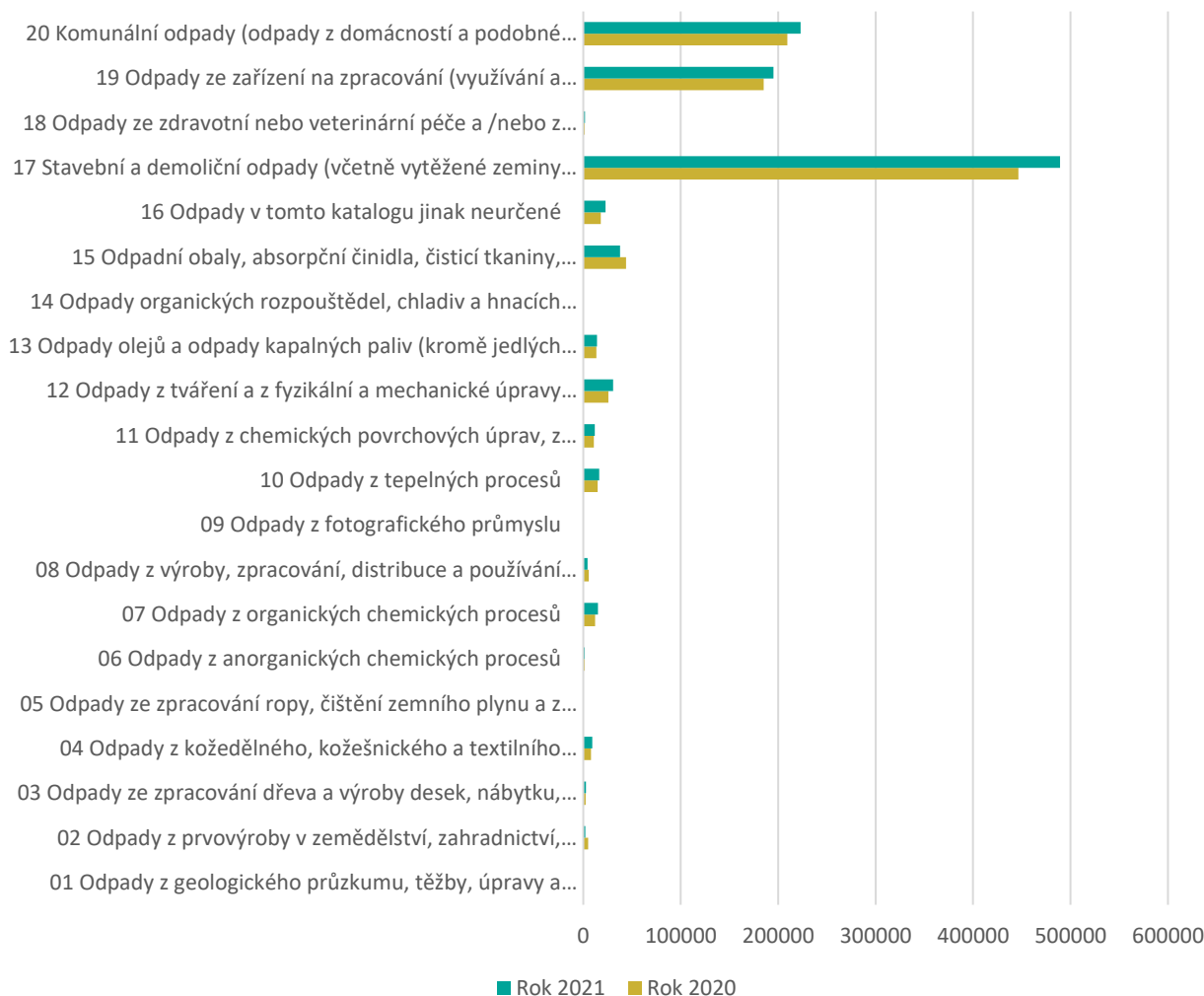
zdroj: Vyhodnocení soustavy indikátorů odpadového hospodářství Olomouckého kraje za rok 2021 a zpráva o plnění cílů plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje, Krajský úřad Olomouckého kraje, Ing. Březina, listopad 2022

Produkce odpadů (A00) v tunách podle skupin odpadů v letech 2020 a 2021			
Skupina odpadů podle přílohy č. 1 Vyhlášky č. 8/2021 Sb.		Rok	
		2020	2021
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího fyzikálního a chemického zpracování nerostů a kamene	146,162	147,283
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství, lesnictví a z výroby a zpracování potravin	47 942	53 360
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	21 689	22 618
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	523,1	811,5
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	35,6	11,65
06	Odpady z anorganických chemických procesů	961,1	1 092,9
07	Odpady z organických chemických procesů	5 733,7	6 387,2
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnicích materiálů a tiskařských barev	2 009,9	2 139,6
09	Odpady z fotografického průmyslu	54,9	49,249
10	Odpady z tepelných procesů	76 318	53 295
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	1 528,9	3 155,8
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	30 087	32 811
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	7 867,5	8 445,7
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	171,94	200,56
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	53 197	57 648
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	18 959	18 196
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	2 032 761	1 658 968
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	3 282,8	3 410,6
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	147 597	174 454
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	305 863	306 168

Tabulka 4 – Produkce odpadů (A00) v tunách podle skupin odpadů v roce 2020 a 2021

V tabulce výše jsou uvedené odpady produkovány v letech 2020 a 2021 na území Olomouckého kraje rozděleny podle skupin odpadů. Údaje za rok 2022 nebyly v době zpracování tohoto dokumentu k dispozici.

Produkce odpadů v t/rok podle skupin v roce 2020 a 2021

Obrázek 4 – Produkce odpadů v tunách podle skupin odpadů v roce 2020 a 2021

Více než 62 % všech odpadů vznikajících v Olomouckém kraji v roce 2021 je tvořeno stavebními a demoličními odpady, včetně zemin (sk. 17).

Stavební a demoliční odpady jsou zároveň bezproblémovým odpadem z pohledu plnění závazných cílů OH.

Druhou nejvýznamnější skupinou jsou komunální odpady, které jsou zároveň jednou z klíčových skupin pro plnění stávajících i budoucích cílů OH.

2.3 Vyhodnocení stávajícího POH Olomouckého kraje za období do roku 2021

Vyhodnocení stávajícího POH je zpracováváno jednou ročně a vyhodnocuje povinnosti a cíle stávajícího platného POH OK. Poslední hodnocení je z roku 2021, ze kterého jsou uváděny také následující informace.

Strategické cíle a cíl stanovený pro realizaci Programu předcházení vzniku odpadů jsou plněny.

Níže uvedená tabulka ukazuje stav plnění 28 cílů z POH OK.

Vyhodnocení stávajícího POH Olomouckého kraje za období do roku 2021			
Číslo cíle	Název cíle	Plnění cíle	
		Rok 2020	Rok 2021
1	(Do roku 2015) zavést tříděný sběr minimálně pro odpady z papíru, plastů, skla a kovů.	Cíl splněn	Cíl splněn
2	Do roku 2020 zvýšit nejméně na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklaci alespoň u odpadů z materiálů jako je papír, plast, kov a sklo, pocházejících z domácností, a případně odpady jiného původu, pokud jsou tyto toky odpadů podobné odpadům z domácností.	Cíl nehodnocen, nelze objektivně vyhodnotit	Cíl nehodnocen, nelze objektivně vyhodnotit
3	Zvyšování informovanosti o obecním a krajském systému pro nakládání s komunálními odpady	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
4	Směsný komunální odpad (po vytrídění materiálově využitelných složek, nebezpečných složek a biologicky rozložitelných odpadů) zejména energeticky využívat v zařízeních k tomu určených v souladu s platnou legislativou.	Cíl splněn částečně	Cíl splněn částečně
5	Snížení produkce směsných komunálních odpadů	Cíl splněn částečně	Cíl splněn částečně
6	Podpora zavedení systému společného nakládání s komunálními a živnostenskými odpady v obcích	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
7	Zavedení a/nebo rozšíření odděleného sběru biologicky rozložitelných odpadů v obcích	Cíl splněn	Cíl splněn
8	Rozvoj infrastruktury k zajištění využití biologicky rozložitelných odpadů.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
9	Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů vyprodukovaných v roce 1995.	Cíl nesplněn	Cíl nesplněn
10	Zvýšit do roku 2020 nejméně na 70 % hmotnosti míru přípravy k opětovnému použití a míru recyklace stavebních a demoličních odpadů a jiných druhů jejich materiálového využití, včetně zásypů, při nichž jsou materiály nahrazeny v souladu s platnou legislativou stavebním a demoličním odpadem kategorie ostatní s výjimkou v přírodě se vyskytujícími materiály uvedených v Katalogu odpadů pod katalogovým číslem 17 05 04 (zemina a kamení).	Cíl splněn	Cíl splněn
11	Snižovat měrnou produkci nebezpečných odpadů.	Cíl splněn částečně	Cíl splněn částečně
12	Zvyšovat podíl materiálově využitých nebezpečných odpadů.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
13	Minimalizovat negativní účinky při nakládání s nebezpečnými odpady na lidské zdraví a životní prostředí.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně

Vyhodnocení stávajícího POH Olomouckého kraje za období do roku 2021			
Číslo cíle	Název cíle	Plnění cíle	
		Rok 2020	Rok 2021
14	Odstranit staré zátěže, kde se nacházejí nebezpečné odpady.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
15	Podpora dosažení požadované míry recyklace a využití obalových odpadů.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
16	Podpora zvyšování úrovně tříděného sběru odpadních elektrických a elektronických zařízení.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
17	Podpora zvyšování úrovně tříděného sběru odpadních baterií akumulátorů.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
18	Dosahovat vysoké míry využití při zpracování vozidel s ukončenou životností (autovraků).	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
19	Podpora zvýšení úrovně tříděného sběru odpadních pneumatik.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
20	Podporovat technologie využívání kalů z čistíren komunálních odpadních vod.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
21	Zvýšení materiálového a energetického využití odpadních olejů.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
22	Minimalizace negativních účinků při nakládání s odpady ze zdravotnické a veterinární péče na lidské zdraví a životní prostředí.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
23	Podpora zlepšení nakládání a minimalizace nepříznivých účinků na lidské zdraví a životní prostředí ve vazbě na specifické skupiny nebezpečných odpadů (odpady a zařízení s obsahem polychlorovaných bifenyliů, odpady s obsahem perzistentních organických znečišťujících látek, odpady s obsahem azbestu), v intencích celorepublikového cíle.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
24	Snižovat množství biologicky rozložitelných odpadů z kuchyní a stravoven a vedlejších produktů živočišného původu ve směsném komunálním odpadu, které jsou původem z veřejných stravovacích zařízení (restaurace, občerstvení) a centrálních kuchyní (nemocnice, školy a další obdobná zařízení). Správně nakládat s biologicky rozložitelnými odpady z kuchyní a stravoven a vedlejšími produkty živočišného původu a snižovat tak negativní účinky spojené s nakládáním s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
25	Zpracovávat kovové odpady a výrobky s ukončenou životností na materiály za účelem náhrady primárních surovin.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
26	Vytvořit a udržovat komplexní, přiměřenou a efektivní síť zařízení k nakládání s odpady.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
27	Omezení odkládání odpadů mimo míst k tomu určených.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně
28	Zajistit správné nakládání s odpady odloženými mimo místa k tomu určená a s odpady, jejichž vlastník není znám nebo zanikl.	Cíl plněn průběžně	Cíl plněn průběžně

Tabulka 5 – Vyhodnocení stávajícího POH Olomouckého kraje za období do roku 2021

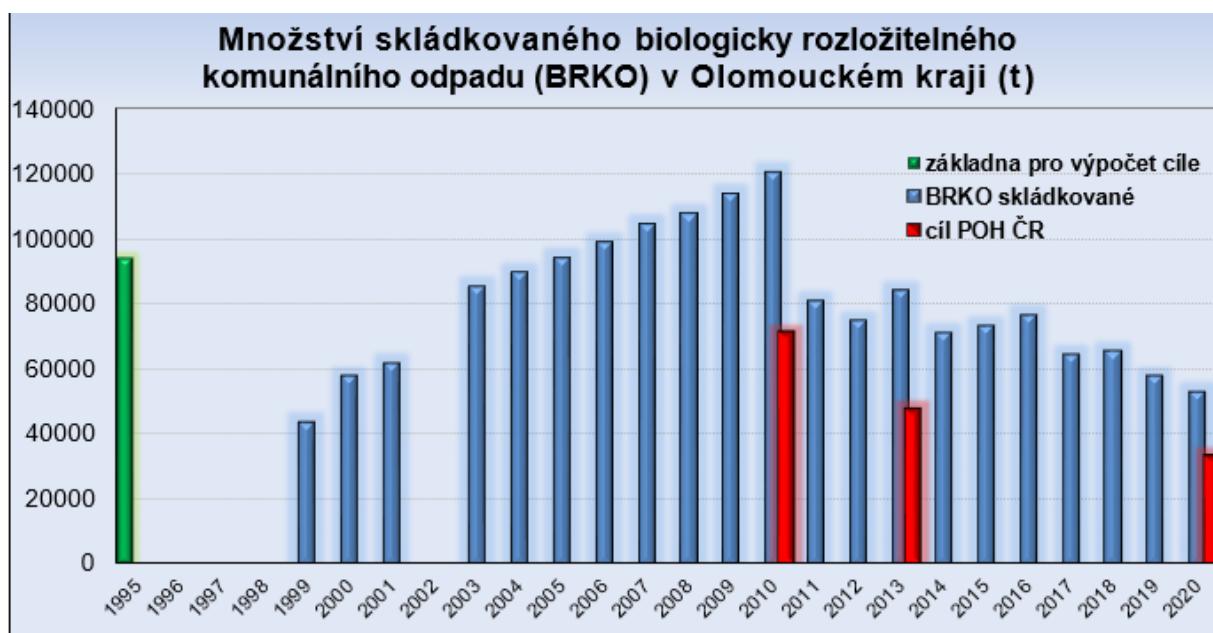
Z výše uvedené tabulky vyplývá, že jediným dlouhodobě neplněným cílem je cíl na snížení maximálního množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů vyprodukovaných v roce 1995.

Požadavek na postupné omezování skládkování BRKO nebyl dle údajů o produkci a nakládání s odpady splněn v žádném z roků, pro které byly stanoveny limitní hodnoty (2010, 2013 ani 2020).

Řada opatření typu rozšíření komunitního kompostování, posílení systému oddělené separace biologicky rozložitelných odpadů (jehož výsledkem byl výrazný nárůst produkce odděleně sbíraného BRKO) a dále díky rozrůstající se síti tzv. malých zařízení sice dlouhodobě vede k poklesu skládkovaných BRKO, to však zůstává především ve skládkovaném komunálním odpadu jako je SKO a objemný odpad. Na základě dřívějších závěrů vyhodnocení POH OK je možné uvedený cíl na snižování skládkování BRKO splnit doplněním systému nakládání s komunálním odpadem na území OK o zařízení na energetické využívání odpadů.

Olomoucký kraj disponuje optimální kapacitou na materiálové využívání biologicky rozložitelných odpadů (zejm. kompostárny a v současné době stále častější „malá zařízení“). V rámci dotačních titulů Operačního programu životní prostředí byla podpořena řada projektů zaměřených na separaci BRKO a jeho využívání právě kompostováním. Vzhledem k zajištění integrity systému nakládání s komunálním odpadem na území OK s vazbou na plnění cíle postupného snižování BRKO ukládaného na skládky se jako vhodné jeví zajistit energetické využívání směsných komunálních odpadů.

Pozn. Skokové snížení množství skládkovaných komunálních odpadů v roce 2011 souvisí s dohodou a započítáním využití části produkce komunálních odpadů z Olomouckého kraje v zařízení na energetické využívání odpadů SAKO Brno.

zdroj: KÚ Olomouckého kraje

Obrázek 5 – Množství skládkovaného BRKO v Olomouckém kraji

V tabulce je nehodnocen níže uvedený klíčový cíl č. 2 na komunální odpady.

- b) **Do roku 2020 zvýšit nejméně na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklaci alespoň u odpadů z materiálů jako je papír, plast, kov, sklo, pocházejících z domácností, a případně odpady jiného původu, pokud jsou tyto toky odpadů podobné odpadům z domácností.**

Vzhledem k absenci nebo výraznému rozpětí hodnot některých důležitých proměnných pro výpočet tohoto cíle (průměrný podíl využitelných složek ve směsném komunálním odpadu), nelze tento cíl objektivně vyhodnotit.

Dle údajů z vyhodnocení jiných POH KÚ je předpoklad neplnění daného cíle také v OK, neboť tento cíl není plněn dle dostupných údajů nikde v ČR.

2.4 Analýza nově stanovených předpisů a cílů POH ČR a Olomouckého kraje

Aktualizovaný POH České republiky zohledňuje nové cíle pro odpady, výrobky s ukončenou životností a obaly. Nově stanovené cíle jsou uvedeny v kompletním znění v Závazné části plánu, zde jsou uvedeny a následně komentovány jen ty nejdůležitější, na které bude v průběhu řešení zaměřena pozornost kraje a subjektů na území kraje. Jedná se především o tyto cíle:

- Rozvíjet a intenzifikovat oddělené soustřeďování odpadu (tříděný sběr) pro odpady z papíru, plastů, skla, kovů a biologického odpadu. Zavést oddělené soustřeďování odpadu (tříděný sběr) pro odpady z textilu do 1. ledna roku -2025
- .
- **Zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu nejméně: 55 % do roku 2025, 60 % do roku 2030 a 65 % do roku 2035.**
- Do roku 2035 snížit množství komunálního odpadu ukládaného na skládky na 10 hm. % nebo méně z celkového množství produkovaného odpadu.
- Předcházet vzniku potravinových odpadů a snižovat jejich množství na všech úrovních potravinového řetězce.
- Zvyšovat materiálové využití stavebních a demoličních odpadů.
- Snižovat měrnou produkci nebezpečných odpadů.
- Zvyšovat podíl využitých nebezpečných odpadů.
- Minimalizovat negativní účinky při nakládání s nebezpečnými odpady na lidské zdraví a životní prostředí.
- Odstranit staré zátěže, kde se nacházejí nebezpečné odpady.
- Zvýšit celkovou recyklaci obalů na úroveň 70 % do roku 2025.
- Zvýšit celkové využití odpadů z obalů na úroveň 75 % do roku 2025.
- Zvýšit celkovou recyklaci obalů na úroveň 75 % do roku 2030.
- Zvýšit celkové využití odpadů z obalů na úroveň 80 % do roku 2030.
- Zvyšovat recyklaci a přípravu k opětovnému použití odpadních pneumatik do roku 2023 na úroveň 25 % a do roku 2024 na úroveň 30 %.

- Dosáhnout do roku 2026 v porovnání s rokem 2022 snížení spotřeby vybraných plastových výrobků na jedno použití.
- Předat veškerá zařízení a odpady s obsahem polychlorovaných bifenyly do konce roku 2025 do zařízení pro nakládání s odpady a odpady s obsahem polychlorovaných bifenyly do této doby dekontaminovat.
- Odstranit odpady s obsahem polychlorovaných bifenyly v držení zařízení pro nakládání s odpady do konce roku 2028.

Stanovené cíle jsou pro Českou republiku závazné a jejich nedodržení by mělo značné negativní důsledky, a proto je nutná aktualizace plánu odpadového hospodářství.

Nová odpadová legislativa přináší k podpoře nutných změn a k přechodu na cirkulární ekonomiku:

- nové recyklační cíle na úrovni povinných evropských cílů,
- cíle pro obce pro oddělené soustředování recyklovatelných složek komunálního odpadu,
- navyšování poplatku za skládkování,
- omezování skládkování různých druhů odpadů,
- **zákaz skládkování využitelných a recyklovatelných odpadů od roku 2030,**
- podpora principu placení poplatků za odpady na základě skutečně vyprodukovaného množství,
- posilování rozšířené odpovědnosti výrobců,
- zvyšování recyklačních cílů pro obaly,
- zavedení principu ekomodulace,
- preference opakovaně použitelných obalů.

2.5 **Komentář a srovnání cílů stávajícího a aktualizovaného POH**

Nově stanovené cíle POH OK většinou navazují na stávající dlouhodobě platné a vyhodnocované cíle odpadového hospodářství, tj. jedná se v podstatě o pokračování stávajícího stavu intenzifikace třídění a materiálového využívání KO a omezování skládkování KO.

Z pohledu neplněných cílů dle vyhodnocení POH OK za rok 2021 se jedná o pravděpodobné neplnění třídění do roku 2020 na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklaci alespoň u odpadů z materiálů jako je papír, plast, kov, sklo, pocházejících z domácností, a případně odpady jiného původu, pokud jsou tyto toky odpadů podobné odpadům z domácností.

Ekvivalentem tohoto cíle, i když ne identickým, ale rozšířeným o další KO je nový cíl rozložený opět v čase na 2025, 2030 a 2035 a je definován jako zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu nejméně dle tabulky.

Cíl pro úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu	
Rok	Cíl pro komunální odpad
	Příprava k opětovnému použití a recyklace

2025	55 %
2030	60 %
2035	65 %

Tabulka 6 – Podíl BRKO ukládaného na skládku

Níže uvedený výpočet je uveden v následně vydané Vyhlášce č. 273/2021 Sb. o podrobnostech nakládání s odpady ze dne 12. července 2021 doplňuje a konkretizuje ustanovení přijatého zákona o odpadech. Vyhláška vešla v platnost 23. 7. 2021.

$$Cíl = \frac{[(m \text{ složka KO1} + m \text{ složka KO}n) \text{ z obecního syst.}] + [(m \text{ složka KO1} + m \text{ složka KO}n) \text{ mimo obecní systém}]}{[(m \text{ produkce KO z obecního systému}) + (m \text{ KO mimo obecní systém})]} \times 100 \quad [\%]$$

Níže uvádíme orientační výpočet daného klíčového cíle pro KO cíle z dat roku 2021 a dle daného vzorce, který ukazuje řádově, jak vypadá stav plnění pro rok 2021.

Roky 2022 a 2025 jsou už vypočteny dle prognózy MŽP dle Tiramiso, a proto jsou pouze směrné.

Uvedená prognóza ukazuje, že splnění daného cíle bude obtížné, a to i pokud se podaří zásadně navýšit třídění jako např. u BRO z cca 84 kt na 98 kt.

Stanovený cíl na separaci 55 % je stále vzdálený.

Prognóza produkce odpadů do roku 2025				
Kat. č. odpadu	Název druhu odpadu	2021	2022	2025
20 01 01	Papír a lepenka	28 967	28 437	25 494
20 01 02	Sklo	9 778	10 024	10 789
20 01 08	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	1 239	1 295	1 494
20 01 10	Oděvy	3 011	3 274	3 785
20 01 11	Textilní materiály	931	1 023	1 100
20 01 13	Rozpouštědla	34	34	37
20 01 14	Kyseliny	1	1	1
20 01 19	Pesticidy	8	8	8
20 01 25	Jedlý olej a tuk	523	561	592
20 01 26	Olej a tuk neuvedený pod číslem 20 01 25	40	40	43
20 01 27	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice obsahující nebezpečné látky	253	267	284
20 01 32	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 20 01 31	42	44	49
20 01 38	Dřevo neuvedené pod číslem 20 01 37	5 157	5 402	6 084
20 01 39	Plasty	12 777	13 223	4 615
20 01 40	Kovy	27 186	28 663	30 861
20 02 01	Biologicky rozložitelný odpad	84 039	89 195	98 074
20 02 03	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	609	607	441
20 03 01	Směsný komunální odpad	159 425	160 832	158 702
20 03 03	Uliční smetky	5 625	6 204	6 396

20 03 07	Objemný odpad	29 527	31 110	33 910
Celkem (t/rok)		369 172	380 244	382 759
Celkem odděleně soustředěvané rec. složky KO (t/rok)		173 608	181 097	182 888
Podíl odděleně soustředěných složek komunálního odpadu v (%)		47,03	47,63	47,78

Tabulka 7 – Prognóza produkce odpadů do roku 2025

Dalším dlouhodobě neplněným cílem je cíl na omezení skládkování BRKO.

Jak uvádí zpráva o Vyhodnocení soustavy indikátorů odpadového hospodářství Olomouckého kraje za rok 2021, se jedná se jednoznačně o cíl, který je spojený téměř výhradně se skládkováním směsného komunálního odpadu a odpadu objemného. Plnění cíle je sice částečně závislé také na obsahu BRKO v daném odpadu, ale zásadní je především nalezení alternativního nakládání s těmito odpady, což je především energetické využívání, popř. omezení jeho produkce.

2.5.1 Výhled produkce vybraných odpadů v Olomouckém kraji

Pro plnění budoucích cílů a úkolů POH je důležitá znalost prognózy produkce jednotlivých skupin odpadů, na které se vztahují zásadní cíle aktualizovaného POH kraje.

Jako základní prognóza je uvedena celková produkce KO ve třech predikovaných scénářích, včetně uvedení způsobu nakládání do roku 2035.

Predikce je připravena na základě dat ČR a Olomouckého kraje.

Z prognózy MŽP u všech predikovaných scénářů je vidět stagnace nebo dlouhodobě mírný pokles produkce KO, nárůst recyklace a pokles skládkování.

Prognóza vývoje produkce a způsobu nakládání s komunálními odpady [kt]												
Optimistický scénář												
Rok	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Produkce KO	382	383	382	381	379	377	374	371	368	365	363	360
Recyklace	207	210	214	217	220	222	225	226	228	230	232	234
Energ. využití	99	96	96	95	95	94	94	93	92	91	91	90
Skládkování	76	77	73	69	64	60	56	52	48	44	40	36
Realistický scénář pro Olomoucký kraj												
(produkce – Realistický scénář MŽP upgrade 2021, nakládání modelováno MŽP)												
Realistický scénář												
Rok	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Produkce KO	387	388	389	390	389	388	387	385	384	382	381	380
Recyklace	209	214	218	222	226	229	232	235	238	241	244	247
Energ. využití	101	97	97	97	97	97	97	96	96	96	95	95
Skládkování	77	78	74	70	66	62	58	54	50	46	42	38
Základní scénář pro Olomoucký kraj												
(produkce – Realistický scénář MŽP upgrade 2021, nakládání modelováno MŽP)												
Základní scénář												
Rok	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Produkce KO	391	394	396	398	399	400	400	400	399	400	400	400
Recyklace	211	217	222	227	232	236	240	244	248	252	256	260
Energ. využití	102	98	99	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Skládkování	78	79	75	72	68	64	60	56	52	48	44	40

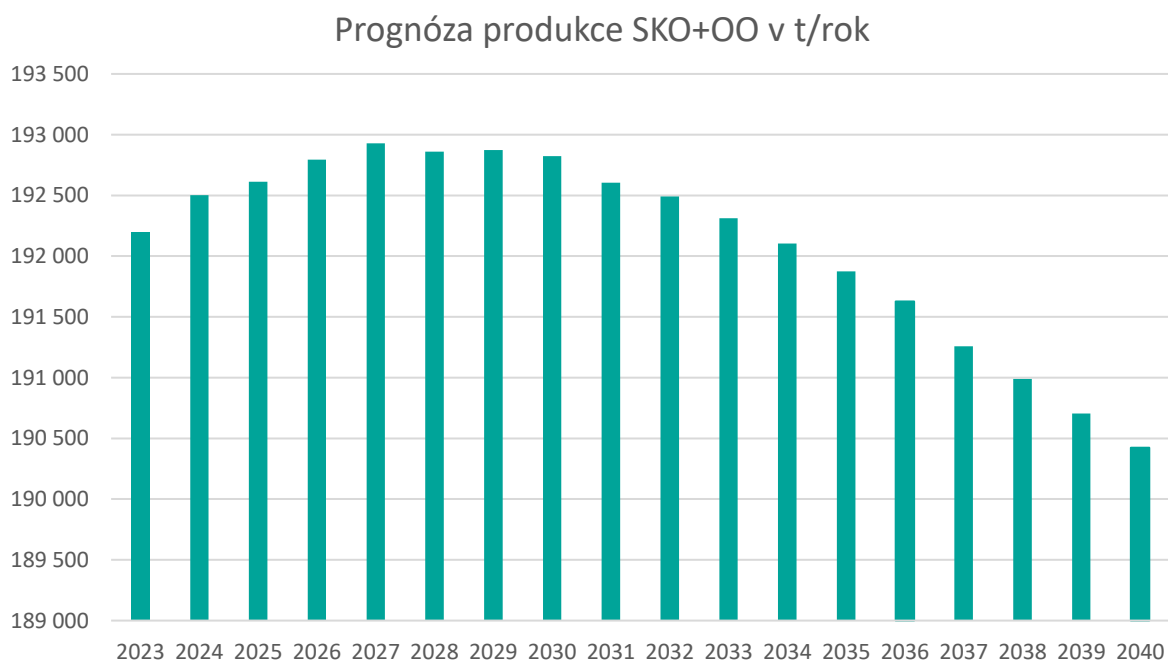
Tabulka 8 – Prognóza vývoje produkce a způsobu nakládání s komunálními odpady [kt]

Energetické využívání je predikováno jako stagnace v hodnotách 90-100 kt ročně. Z prognózy není jasné, zda se jedná o zařízení v OK nebo v okolních krajích.

V tabulkách níže jsou uvedeny prognózy součtu dílčích klíčových KO pro plnění cílů aktualizovaného POH, tj. směsného komunálního odpadu a objemného odpadu pro kraj Olomoucký. Data byla převzata z portálu Ministerstva životního prostředí – Tiramiso www.tiramiso.mzp.cz.

Prognóza produkce SKO a OO v Olomouckém kraji do roku 2040			
Rok	Směsný komunální odpad (20 03 01)	Objemný odpad (20 03 07)	Celkem
	Produkce (t)	Produkce (t)	Produkce (t)
2024	159 441	33 061	192 502
2025	158 702	33 910	192 612
2026	158 087	34 708	192 795
2027	157 471	35 457	192 928
2028	156 735	36 125	192 860
2029	156 116	36 757	192 873
2030	155 494	37 330	192 824
2031	154 756	37 850	192 606
2032	154 136	38 355	192 491
2033	153 519	38 794	192 313
2034	152 907	39 198	192 105
2035	152 304	39 571	191 875
2036	151 713	39 914	191 627
2037	151 025	40 232	191 257
2038	150 463	40 526	190 989
2039	149 916	40 788	190 704
2040	149 384	41 039	190 423

Tabulka 9 – Prognóza produkce SKO a OO odpadů v Olomouckém kraji do roku 2040

Obrázek 6 – Prognóza produkce SKO+OO do roku 2040

Jedná se o klíčovou část prognózy, neboť prakticky jsou zásadní a inovované cíle aktualizovaného POH navázány na směsný komunální odpad, popř. odpad objemný a na jejich přetrvávající skládkování.

Ze starých cílů se jedná také o cíl na snižování ukládání BRKO na skládky a z transformovaného nového je to ukončení skládkování do roku 2030.

Prognóza ukazuje na postupný mírný pokles produkce SKO a nárůst produkce objemného odpadu.

2.6 Vytváření sítě zařízení k nakládání s odpady

Pro řádné fungování OH a plnění jejich cílů je zásadní správně nastavená síť zařízení k nakládání s odpady.

Přiměřená síť zařízení k nakládání s odpady se na území kraje postupně rozvíjí, přičemž každé zařízení je provozováno se souhlasem krajského úřadu. Krajský úřad má však velmi omezené nástroje k zaměření podnikatelských aktivit do vybraných oblastí nakládání s odpady. Kapacitní údaje vyjma projektovaných jsou dostupné pouze na základě přímé komunikace s provozovatelem zařízení.

Na území OK byly identifikovány nedostatečné kapacity na materiálové využívání odpadů (zej. Plastů), na zpracování a odstranění zdravotnického odpadu, na energetické využití odpadu a nově v souvislosti s přijetím nového zákona o odpadech i nedostatečné kapacity na úpravu a využití kalů z ČOV z hlediska jejich hygienizace.

Na území kraje bylo realizováno několik desítek projektů s podporou z OPŽP.

Přehled zařízení pro nakládání s odpady na území kraje	
Typ zařízení	Počet
Zpracování vozidel s ukončenou životností	31
Skládky	14
Spalovny	1
Zpracování elektroodpadu	14
Kompostárna	59
Třídění KO	8
Bioplynová stanice	2
Bioplynové stanice zemědělské	26
Sběrny	145
Recyklace stavebních odpadů	16
Papírny	3
Slévárny	18
Biodegradace odpadů	4
Materiálové využití plastových odpadů	14

Tabulka 10 – Přehled zařízení pro nakládání s odpady na území kraje

2.7 Sumarizace analytické části

Analytická část aktualizace POH OK je koncipována jako stručný kompilát aktuálního plnění stávajícího POH a analýzy budoucích cílů POH.

Je možno konstatovat, že většina stávajících cílů, které přecházejí do aktualizované podoby, jsou plněny a budou standardně plněny i v aktualizované podobě.

Klíčové cíle stávajícího POH a POH aktualizovaného souvisejí se skládkováním KO a také s tříděním KO a následným materiálovým využitím.

V ostatních segmentech odpadového hospodářství bude dostatečným opatřením pokračováním v nastaveném trendu nakládání s odpady.

V rámci nového POH bude pak nutno kontinuálně řešit neplněné cíle, a to především v třídění KO, dle nově stanoveného algoritmu a nakládání s SKO, resp. postupné ukončení skládkování tohoto odpadu, popř. některých dalších.

SEZNAM TABULEK

- Tabulka 1 – Základní identifikační údaje Olomouckého kraje
- Tabulka 2 – Celková produkce odpadů v Olomouckém kraji v letech 2017-2021
- Tabulka 3 – Produkce odpadů na obyvatele Olomouckého kraje
- Tabulka 4 – Produkce odpadů (A00) v tunách podle skupin odpadů v roce 2020 a 2021
- Tabulka 5 – Vyhodnocení stávajícího POH Olomouckého kraje za období do roku 2021
- Tabulka 6 – Podíl BRKO ukládaného na skládku
- Tabulka 7 – Prognóza produkce odpadů do roku 2025
- Tabulka 8 – Prognóza vývoje produkce a způsobu nakládání s komunálními odpady [kt]
- Tabulka 9 – Prognóza produkce SKO a OO odpadů v Olomouckém kraji do roku 2040
- Tabulka 10 – Přehled zařízení pro nakládání s odpady na území kraje

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obrázek 1 – Administrativní členění Olomouckého kraje
- Obrázek 2 – Celková produkce odpadů v letech 2017-2021 na území Olomouckého kraje
- Obrázek 3 – Produkce odpadů na obyvatele Olomouckého kraje v letech 2017-2021
- Obrázek 4 – Produkce odpadů v tunách podle skupin odpadů v roce 2020 a 2021
- Obrázek 5 – Množství skládkovaného BRKO v Olomouckém kraji
- Obrázek 6 – Prognóza produkce SKO+OO do roku 2040